ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 27ης Σεπτεμβρίου 2012*

«Κοινή γεωργική πολιτική — Κοινή οργάνωση των αγορών — Παραγωγοί ζάχαρης και ισογλυκόζης — Υπολογισμός του ύψους των εισφορών στην παραγωγή — Εγκυρότητα ενός τρόπου υπολογισμού που λαμβάνει υπόψη τα ποσά των πλασματικών επιστροφών για τις ποσότητες ζάχαρης που εξήχθησαν χωρίς επιστροφή — Αναδρομικότητα της ρυθμίσεως — Συναλλαγματική ισοτιμία — Επιδίκαση τόκων»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-113/10, C-147/10 και C-234/10,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλαν το Finanzgericht Düsseldorf (C-113/10) (Γερμανία), το High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (C-147/10) (Ηνωμένο Βασίλειο), και το tribunal de grande instance de Nanterre (C-234/10) (Γαλλία), με αποφάσεις της 22ας Φεβρουαρίου, της 12ης Μαρτίου και της 6ης Μαΐου 2010, αντιστοίχως, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 2 και 29 Μαρτίου, καθώς και στις 12 Μαΐου 2010, στο πλαίσιο των δικών

Zuckerfabrik Jülich AG (C-113/10)

κατά

Hauptzollamt Aachen,

British Sugar plc (C-147/10)

κατά

Rural Payments Agency, an Executive Agency of the Department for Environment, Food & Rural Affairs,

και

Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable (C-234/10)

κατά

Directeur général des douanes et droits indirects,

Receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, A. Prechal, K. Schiemann, L. Bay Larsen (εισηγητή) και C. Toader, δικαστές,

* Γλώσσες διαδικασίας: η γερμανική, η αγγλική και η γαλλική.

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 30ής Ιουνίου 2011,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Zuckerfabrik Jülich AG, εκπροσωπούμενη από τους H.-J. Prieß και B. Sachs, Rechtsanwälte,

— η British Sugar plc, εκπροσωπούμενη από τους K. Lasok, QC, και G. Facenna, barrister,

— η Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable, εκπροσωπούμενη από την N. Coutrelis, avocate,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και J. Möller,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τους S. Hathaway και H. Walker,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και B. Cabouat,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον F. Díez Moreno,

— η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις R. Mackevičienė και R. Krasuckaitė,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Riedl,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους P. Rossi, B. Schima και D. Bianchi, καθώς και από την K. Banks,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 27ης Οκτωβρίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν κυρίως την εγκυρότητα του κανονισμού (ΕΚ) 1193/2009 της Επιτροπής, της 3ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη διόρθωση των κανονισμών (ΕΚ) 1762/2003, (ΕΚ) 1775/2004, (ΕΚ) 1686/2005 (ΕΚ), 164/2007 και τον καθορισμό των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005, 2005/2006 (ΕΕ L 321, σ. 1).

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ενδίκων διαφορών μεταξύ, πρώτον, της Zuckerfabrik Jülich AG (στο εξής: Jülich) και του Hauptzollamt Aachen, δεύτερον, της British Sugar plc (στο εξής: British Sugar) και του Rural Payments Agency, an Executive Agency of the Department for Environment, Food & Rural Affairs (στο εξής: Rural Payments Agency), και, τρίτον, της Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable (στο εξής: Tereos) και των directeur général des douanes et droits indirects και receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers (Γαλλία), αντιστοίχως, με αντικείμενο τα ποσά των εισφορών που καταβλήθηκαν για το σύνολο των περιόδων εμπορίας 2002/2003 έως 2005/2006 ή για ορισμένες εξ αυτών.

Το νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, της αποφάσεως 2000/597/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, για το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 253, σ. 42), προβλέπει ότι οι ίδιοι πόροι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως, μεταξύ άλλων, οι εισφορές που προβλέπονται στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των αγορών στον τομέα της ζάχαρης, εισπράττονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις οι οποίες προσαρμόζονται, ενδεχομένως, στις απαιτήσεις των κοινοτικών ρυθμίσεων.

4 Το ίδιο ισχύει για τις εν λόγω εισφορές, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 1, της αποφάσεως 2007/436/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 2007, για το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 163, σ. 17), με την οποία, όπως ορίζει το άρθρο της 10, καταργήθηκε η απόφαση 2000/597 από 1ης Ιανουαρίου 2007.

5 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1260/2001 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 2001, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 178, σ. 1, στο εξής: βασικός κανονισμός), ο οποίος καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 318/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Φεβρουαρίου 2006, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 58, σ. 1), προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ένα σύστημα αυτοχρηματοδοτήσεως του τομέα της ζάχαρης με εισφορές στην παραγωγή.

6 Κατά την ενδέκατη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού, η κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της ζάχαρης βασιζόταν, αφενός, στην αρχή της ακέραιης οικονομικής ευθύνης των παραγωγών σε κάθε περίοδο εμπορίας για τις ζημίες που οφείλονταν στη διάθεση των πλεονασμάτων της κοινοτικής παραγωγής στο πλαίσιο των ποσοστώσεων σε σχέση με την εσωτερική κατανάλωση και, αφετέρου, σε καθεστώς διαφοροποιημένων εγγυήσεων των τιμών διαθέσεως ανάλογα με τις ποσοστώσεις παραγωγής κάθε επιχειρήσεως.

7 Κατά τη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού, η αρχή της οικονομικής ευθύνης διασφαλιζόταν από τις εισφορές των παραγωγών, οι οποίες συνίσταντο στην είσπραξη εισφοράς επί της βασικής παραγωγής που εφαρμοζόταν σε όλη την παραγωγή ζάχαρης Α και Β, αλλά περιοριζόταν στο 2 % της τιμής παρεμβάσεως της λευκής ζάχαρης, και εισφοράς Β που εφαρμοζόταν στην παραγωγή ζάχαρης Β εντός του ανωτάτου ορίου του 37,5 % της τιμής παρεμβάσεως. Καθόσον τα όρια αυτά δεν επέτρεπαν, κατ' αρχήν, να επιτευχθεί ο σκοπός της αυτοχρηματοδοτήσεως του τομέα ανά περίοδο εμπορίας, έπρεπε, ως εκ τούτου, να προβλεφθεί στην περίπτωση αυτή η είσπραξη συμπληρωματικής εισφοράς.

8 Η δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού είχε ως εξής:

«Η συμπληρωματική εισφορά πρέπει να καθοριστεί για κάθε επιχείρηση, σύμφωνα ιδίως με την αρχή της ίσης μεταχείρισης, βάσει της συμμετοχής της στα έσοδα από τις εισφορές επί της παραγωγής που θα έχει καταβάλει κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου εμπορίας. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να καθοριστεί ένας συντελεστής που θα ισχύει για ολόκληρη την Κοινότητα και θα αντιπροσωπεύει, για την εν λόγω περίοδο εμπορίας, τη σχέση μεταξύ, αφενός, της συνολικής διαπιστωθείσας ζημίας και, αφετέρου, του συνόλου των εσόδων που προέρχονται από τις εισφορές στην εν λόγω παραγωγή. Εξάλλου, πρέπει να προβλεφθούν οι όροι για τη συμμετοχή των πωλητών τεύτλων και ζαχαροκάλαμων στην απορρόφηση της ζημίας που δεν καλύπτεται κατά την εν λόγω περίοδο εμπορίας.»

9 Όσον αφορά τον υπολογισμό των εισφορών αυτών, το άρθρο 15 του βασικού κανονισμού όριζε τα εξής:

«1. Πριν από το τέλος κάθε περιόδου εμπορίας, διαπιστώνεται:

α) η προβλεπόμενη ποσότητα ζάχαρης Α και Β, ισογλυκόζης Α και Β και σιροπιού ινουλίνης Α και Β που παράγεται για λογαριασμό της τρέχουσας περιόδου εμπορίας·

β) η προβλεπόμενη ποσότητα ζάχαρης, ισογλυκόζης και σιροπιού ινουλίνης που διατίθεται για κατανάλωση στο εσωτερικό της Κοινότητας κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου εμπορίας·

γ) το πλεόνασμα που είναι δυνατόν να εξαχθεί αφού αφαιρεθεί η ποσότητα που αναφέρεται στο στοιχείο α′ από την ποσότητα που αναφέρεται στο στοιχείο β′·

δ) ο προβλεπόμενος μέσος όρος ζημιών ή ο προβλεπόμενος μέσος όρος εσόδων ανά τόνο ζάχαρης για τις εξαγωγές ως προς τις οποίες έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις και οι οποίες πρόκειται να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της τρέχουσας περιόδου εμπορίας·

Αυτός ο μέσος όρος ζημιών ή εσόδων ισούται με τη διαφορά μεταξύ του συνολικού ποσού των επιστροφών και του συνολικού ποσού των εισφορών που υπολογίζονται επί του συνολικού όγκου των εξαγωγών για τις οποίες έχουν αναληφθεί οι εν λόγω υποχρεώσεις·

ε) η προβλεπόμενη συνολική ζημία ή τα προβλεπόμενα συνολικά έσοδα που υπολογίζονται με τον πολλαπλασιασμό του πλεονάσματος που αναφέρεται στο στοιχείο γ′ με τη μέση ζημία ή τον μέσο όρο εσόδων που αναφέρονται στο στοιχείο δ′.

2. Πριν από το τέλος της περιόδου εμπορίας 2005/2006 και με την επιφύλαξη του άρθρου 10, παράγραφοι 3 έως 6, διαπιστώνονται σωρευτικά για τις περιόδους εμπορίας 2001/2002 έως 2005/2006:

α) το [εξαγώγιμο] πλεόνασμα που ορίζεται βάσει των στοιχείων της πραγματικής παραγωγής ζάχαρης Α, Β, ισογλυκόζης Α και Β και σιροπιού ινουλίνης Α και Β, αφενός, και της οριστικής ποσότητας ζάχαρης, ισογλυκόζης και σιροπιού ινουλίνης, αφετέρου, που διατέθηκαν για κατανάλωση στο εσωτερικό της Κοινότητας·

β) ο μέσος όρος ζημιών ή εσόδων ανά τόνο ζάχαρης που προκύπτει από το σύνολο των υποχρεώσεων πραγματοποίησης εξαγωγών που έχουν αναληφθεί, σύμφωνα με τον κανόνα υπολογισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 1, στοιχείο δ′, δεύτερο εδάφιο·

γ) οι συνολικές ζημίες ή τα συνολικά έσοδα με τον πολλαπλασιασμό του πλεονάσματος που αναφέρεται στο σημείο α′ με τον μέσο όρο ζημιών ή τον μέσο όρο εσόδων που αναφέρονται στο σημείο β′·

δ) το συνολικό άθροισμα των εισφορών βασικής παραγωγής και των εισφορών Β που έχουν εισπραχθεί.

Η προβλεπόμενη συνολική ζημία ή τα προβλεπόμενα συνολικά έσοδα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, στοιχείο ε′, προσαρμόζονται βάσει της διαφοράς μεταξύ των διαπιστώσεων που αναφέρονται στα στοιχεία γ′ και δ′.

[...]

8. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 42, παράγραφος 2, και ιδίως:

— τα προς είσπραξη ποσά των εισφορών,

[...]».

10 Μετά τη δημοσίευση της αποφάσεως της 8ης Μαΐου 2008, C-5/06 και C-23/06 έως C-36/06, Zuckerfabrik Jülich κ.λπ. (Συλλογή 2008, σ. I-3231), και της διατάξεως της 6ης Οκτωβρίου 2008, C-175/07 έως C-184/07, SAFBA, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό 1193/2009, με τον οποίο διόρθωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 1762/2003 της Επιτροπής, της 7ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τον καθορισμό, για την περίοδο εμπορίας 2002/2003, των ποσών των συνεισφορών στην παραγωγή όσον αφορά τον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 254, σ. 4), τον κανονισμό (ΕΚ) 1775/2004 της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2004, για καθορισμό, για την περίοδο εμπορίας 2003/2004, των ποσών των συνεισφορών στην παραγωγή όσον αφορά τον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 316, σ. 64), και τον κανονισμό (ΕΚ) 1686/2005 της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2005, για τον καθορισμό, όσον αφορά την περίοδο εμπορίας 2004/2005, των ποσών των εισφορών στην παραγωγή καθώς και του συντελεστή της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 271, σ. 12), οι οποίοι είχαν κριθεί ανίσχυροι από το Δικαστήριο, καθώς και τον κανονισμό (ΕΚ) 164/2007 της Επιτροπής, της 19ης Φεβρουαρίου 2007, για τον καθορισμό, για την περίοδο εμπορίας 2005/2006, των ποσών των εισφορών στην παραγωγή όσον αφορά τον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 51, σ. 17), ο οποίος στηριζόταν επίσης στη μέθοδο που είχε ακυρώσει το Δικαστήριο για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003, 2003/2004 και 2004/2005. Ειδικότερα, η Επιτροπή καθόρισε εκ νέου, με αναδρομική ισχύ, το ύψος των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003 έως 2005/2006.

11 Η πέμπτη και η έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1193/2009 εκθέτουν τα εξής:

«5) Στην απόφαση που εξέδωσε στις 8 Μαΐου 2008 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-5/06 και C-23/06 έως C-36/06, το Δικαστήριο έκρινε ότι η εξέταση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1837/2002 της Επιτροπής, της 15ης Οκτωβρίου 2002, για τον καθορισμό, όσον αφορά την περίοδο εμπορίας 2001/2002, των ποσών των εισφορών επί της παραγωγής καθώς και του συντελεστή της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα της ζάχαρης [(ΕΕ L 278, σ. 13)], δεν κατέληξε στον εντοπισμό στοιχείων δυνάμενων να επηρεάσουν το κύρος του. Για τον καθορισμό των εισφορών στην παραγωγή όσον αφορά εκείνη την περίοδο εμπορίας, η Επιτροπή υπολόγισε τον μέσο όρο ζημιών βασιζόμενη στο σύνολο της εξαγόμενης ζάχαρης υπό μορφή μεταποιημένων προϊόντων, είτε οι εξαγωγές αυτές ήσαν επιλέξιμες για επιστροφές είτε όχι.

6) Ενδείκνυται επομένως να καθορίσει η Επιτροπή τις εισφορές στην παραγωγή, συμπεριλαμβανομένου, όταν χρειάζεται, συντελεστή συμπληρωματικής εισφοράς, χρησιμοποιώντας την ίδια μέθοδο υπολογισμού με εκείνη που χρησιμοποιήθηκε κατά την περίοδο εμπορίας 2001/02.»

12 Τα άρθρα 1 έως 4 του κανονισμού 1193/2009 καθορίζουν το ύψος των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003 έως 2005/2006.

13 Το άρθρο 3 του κανονισμού 1193/2009 προβλέπει τα εξής:

«Τα άρθρα 1 και 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1686/2005 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

“[...]

Άρθρο 2

Για την περίοδο εμπορίας 2004/2005, ο προβλεπόμενος στο άρθρο 16, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/2001 συντελεστής καθορίζεται σε 0,25466 για την Τσεχική Δημοκρατία, τη Λεττονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία και σε 0,14911 για τα υπόλοιπα κράτη μέλη.”»

14 Το άρθρο 6 του κανονισμού 1193/2009 ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Το άρθρο 1 εφαρμόζεται από την 8η Οκτωβρίου 2003.

Το άρθρο 2 εφαρμόζεται από τη 15η Οκτωβρίου 2004.

Το άρθρο 3 εφαρμόζεται από τη 18η Οκτωβρίου 2005.

Το άρθρο 4 εφαρμόζεται από την 23η Φεβρουαρίου 2007.»

15 Το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την απόφασή του της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, Τ-4/06, Πολωνία κατά Επιτροπής, αποφάνθηκε τα εξής:

«Ακυρώνει το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1686/2005 [...], όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) 1193/2009 [...]».

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

Υπόθεση C-113/10

16 Η Jülich είναι επιχείρηση παραγωγής ζάχαρης.

17 Με αποφάσεις της 21ης Οκτωβρίου 2003, της 26ης Οκτωβρίου 2005 και της 21ης Φεβρουαρίου 2007, το Hauptzollamt Aachen (κεντρικό τελωνείο του Aachen) ζήτησε από τη Jülich να επιστρέψει τις εισφορές που αφορούσαν τις περιόδους εμπορίας 2002/2003, 2004/2005 και 2005/2006. Για τις εν λόγω τρεις περιόδους εμπορίας, το Hauptzollamt Aachen στηρίχθηκε σε τρεις κανονισμούς της Επιτροπής και δη στον κανονισμό 1762/2003 για την περίοδο εμπορίας 2002/2003, στον κανονισμό 1686/2005 για την περίοδο εμπορίας 2004/2005 και στον κανονισμό 164/2007 για την περίοδο εμπορίας 2005/2006.

18 Η Jülich, αμφισβητώντας τις εισφορές στην παραγωγή που είχαν καθορισθεί για τις εν λόγω περιόδους εμπορίας, υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως της 26ης Οκτωβρίου 2005 και ζήτησε την τροποποίηση των αποφάσεων της 21ης Οκτωβρίου 2003 και της 21ης Φεβρουαρίου 2007. Προέβαλε δε ότι οι κανονισμοί 1762/2003, 1686/2005 και 164/2007 ήταν ανίσχυροι, διότι η Επιτροπή είχε καθορίσει εσφαλμένως τα ποσοστά των εισφορών.

19 Με αποφάσεις της 28ης και της 29ης Δεκεμβρίου2009, το Hauptzollamt Aachen καθόρισε, βάσει του κανονισμού 1193/2009, το ύψος των εισφορών στην παραγωγή που όφειλε η Jülich για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003, 2004/2005 και 2005/2006.

20 Η Jülich άσκησε προσφυγή κατά των αποφάσεων αυτών ενώπιον του Finanzgericht Düsseldorf για τον λόγο ότι ο κανονισμός 1193/2009 ήταν ανίσχυρος.

21 Στο μέτρο που η Επιτροπή, αναθεωρώντας τα ποσοστά των εισφορών, προέβη σε νέο υπολογισμό όχι μόνον των συνολικών ποσοτήτων των εξαγωγών για τις οποίες είχαν αναληφθεί υποχρεώσεις, αλλά και όλων των ποσών των επιστροφών για τις επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης περιόδους εμπορίας, λαμβάνοντας υπόψη πλασματικές επιστροφές για εξαγωγές χωρίς επιστροφές, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με τη συμβατότητα μιας τέτοιας αναθεωρήσεως, η οποία βαίνει πέραν των προϋποθέσεων που θέτει η προπαρατεθείσα απόφαση Zuckerfabrik Jülich κ.λπ. και εφαρμόζεται σε ήδη περαιωθείσες περιόδους εμπορίας, προς την αρχή του δικαίου της Ένωσης περί μη απαγορεύσεως της αναδρομικής εφαρμογής.

22 Με απόφαση της 2ας Μαρτίου 2010, το Finanzgericht Düsseldorf αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Είναι έγκυρος ο κανονισμός 1193/2009 […];»

Υπόθεση C-147/10

23 Η British Sugar, παραγωγός προϊόντων στον τομέα της ζάχαρης, ζήτησε δικαστικώς να της επιστραφούν εντόκως οι εισφορές στην παραγωγή ζάχαρης που είχε καταβάλει αχρεωστήτως στο Rural Payments Agency για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003 έως 2005/2006.

24 Η British Sugar υπολόγισε, βάσει της εκ μέρους της ερμηνείας της προπαρατεθείσας αποφάσεως Zuckerfabrik Jülich κ.λπ., ότι το ποσό που είχε καταβάλει αχρεωστήτως για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003 έως 2005/2006 ανερχόταν περίπου σε 12 531 000 ευρώ, άνευ τόκων.

25 Το Rural Payments Agency υποστηρίζει ότι ο κανονισμός 1193/2009 καθορίζει εφεξής τον νομικό τύπο υπολογισμού του οφειλομένου στην British Sugar ποσού που καταβλήθηκε αχρεωστήτως, ο οποίος είναι δεσμευτικός για τους ενδιαφερομένους και το αιτούν δικαστήριο. Διατείνεται δε ότι, βάσει του εν λόγω κανονισμού, το ποσό που οφείλεται στην British Sugar ανέρχεται σε 366 590,79 λίρες στερλίνες (GBP) και ότι πρέπει να της καταβληθεί μόνον το ποσό αυτό.

26 Κατά την άποψη της British Sugar, ο κανονισμός 1193/2009 είναι ανίσχυρος, ιδίως διότι πάσχει από την ίδια θεμελιώδη πλημμέλεια που είχε ως επακόλουθο να κρίνει το Δικαστήριο ανίσχυρους τους κανονισμούς 1762/2003, 1775/2004 και 1686/2005. Η επιλεγείσα με τον εν λόγω κανονισμό μέθοδος υπολογισμού, και ιδίως ο υπολογισμός του «μέσου όρου ζημιών ανά τόνο» που προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του βασικού κανονισμού, στηρίζονται στις υποθετικές ζημίες που αφορούν πλασματικώς διαθέσιμες επιστροφές κατά την εξαγωγή, οι οποίες όμως ουδέποτε καταβλήθηκαν στην πραγματικότητα. Συνεπώς, ο κανονισμός 1193/2009 διογκώνει τεχνητώς τις συνολικές ζημίες που προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του βασικού κανονισμού.

27 Επιπροσθέτως, η Επιτροπή δεν ήταν αρμόδια να εκδώσει τον κανονισμό 1193/2009 δυνάμει του βασικού κανονισμού, λόγω ιδίως του γεγονότος ότι ο βασικός κανονισμός, ο οποίος είχε καταργηθεί, δεν ίσχυε πλέον όταν εκδόθηκε ο νέος κανονισμός. Ελλείψει αρμοδιότητας δυνάμει του βασικού κανονισμού, αρμόδιο για τον καθορισμό του ύψους των εισφορών στην παραγωγή ήταν, βάσει του άρθρου 43 ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο.

28 Εξάλλου, ο κανονισμός 1193/2009 ήταν, επίσης, ανίσχυρος στο μέτρο που απαιτούσε τη διενέργεια των μη εκπεφρασμένων σε ευρώ πληρωμών βάσει της ισχύουσας συναλλαγματικής ισοτιμίας κατά τον χρόνο αρχικού υπολογισμού της αχρεωστήτως καταβληθείσας εισφοράς και όχι κατά τον χρόνο της επιστροφής.

29 Το Rural Payments Agency διατείνεται ότι, στο μέτρο που ο κανονισμός 1193/2009 ακολουθεί προφανώς το καθεστώς που προέβλεπε ο κανονισμός 1837/2002, από του οποίου την εξέταση δεν προέκυψε κανένα στοιχείο δυνάμενο να επηρεάσει το κύρος του, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η μεθοδολογία που ορίζει έχει, συνεπώς, σιωπηρώς επικυρωθεί από το Δικαστήριο.

30 Όσον αφορά τη δέουσα συναλλαγματική ισοτιμία (ευρώ/GBP), πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ισοτιμία που ισχύει κατά τον χρόνο καθορισμού των αρχικών εισφορών στην παραγωγή ζάχαρης.

31 Τέλος, κατά το Rural Payments Agency, η British Sugar δεν θα έπρεπε να λάβει τόκους στο πλαίσιο της επιστροφής των εισφορών που της οφείλονταν ως αχρεωστήτως καταβληθείσες. Συγκεκριμένα, οποιαδήποτε επιστροφή στην εν λόγω επιχείρηση των αχρεωστήτως καταβληθεισών εκ μέρους της εισφορών θα έπρεπε να συνοδεύεται από την επιστροφή στο Rural Payments Agency του αντίστοιχου ποσού εκ μέρους της Επιτροπής, βάσει του συστήματος ιδίων πόρων της Κοινότητας. Εφόσον η νομοθεσία της Ένωσης περί ιδίων πόρων δεν προβλέπει καμία νομική βάση που να παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να απαιτούν τόκους από την Επιτροπή για τέτοιου είδους επιστροφές, το Rural Payments Agency φρονεί ότι η ίδια αρχή ισχύει και για κάθε επιστροφή υπέρ της British Sugar.

32 Υπό τις συνθήκες αυτές, το High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι ανίσχυρος ο κανονισμός [1193/2009], λαμβανομένων υπόψη της [προπαρατεθείσας] αποφάσεως [Zuckerfabrik Jülich κ.λπ.], και της [προπαρατεθείσας] διατάξεως [SAFBA];

2) Είναι κατά τα λοιπά ανίσχυρος ο κανονισμός [1193/2009], λόγω της νομικής βάσεως επί της οποίας έχει εκδοθεί, δηλαδή του [βασικού κανονισμού];

3) Κατά τον υπολογισμό της καταβλητέας αποζημιώσεως για τις αχρεωστήτως καταβληθείσες εισφορές στην παραγωγή ζάχαρης κατά τις περιόδους εμπορίας 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005, 2005/2006, πρέπει η ισχύουσα συναλλαγματική ισοτιμία και η ημερομηνία της συναλλαγματικής μετατροπής να καθορίζονται βάσει της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, έχει το άρθρο 6 του κανονισμού [1193/2009] την έννοια ότι επιβάλλει την καταβολή αποζημιώσεως βάσει της συναλλαγματικής ισοτιμίας που ίσχυε κατά τον χρόνο του αρχικού υπολογισμού των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών; Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, είναι έγκυρο το άρθρο 6 του κανονισμού [1193/2009];

4) Όσον αφορά τους τόκους:

[α]) Αντιβαίνει στη νομοθεσία της [Ένωσης] η καταβολή σε πρόσωπο ευρισκόμενο στην κατάσταση της προσφεύγουσας τόκων, από την εθνική αρχή που είναι αρμόδια για την είσπραξη εισφορών στην παραγωγή, επί των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως λόγω της κηρύξεως ανίσχυρου κανονισμού της Επιτροπής, στην περίπτωση που η εν λόγω εθνική αρχή δεν μπορεί να απαιτήσει τόκους επί των αντίστοιχων ποσών που της οφείλει η Επιτροπή;

[β]) Εάν η απάντηση στο [τέταρτο ερώτημα υπό στοιχείο α′] είναι καταφατική, έχουν η νομοθεσία της [Ένωσης] περί ιδίων πόρων [απόφαση 2000/597 […], και ο εκτελεστικός κανονισμός της (ΕΚ) 1150/2000] την έννοια ότι η εθνική αρχή που είναι αρμόδια για την είσπραξη των εισφορών στην παραγωγή δεν μπορεί να απαιτήσει τόκους επί των ποσών που της οφείλει η Επιτροπή υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως;

[γ]) Εάν η απάντηση στο [τέταρτο ερώτημα υπό στοιχείο α′] είναι αρνητική, μήπως δεν είναι δυνατή, βάσει της νομοθεσίας της [Ένωσης], η εκ μέρους εθνικού δικαστηρίου ή εθνικής αρχής άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που τυχόν έχει να μην επιδικάσει τόκους υπό τις ανωτέρω περιστάσεις, σε περίπτωση χορηγήσεως επιστροφής σε πρόσωπο ευρισκόμενο στην κατάσταση της προσφεύγουσας;»

Υπόθεση C-234/10

33 Φρονώντας ότι της είχαν επιβληθεί υπέρογκες εισφορές, βάσει του κανονισμού 1686/2005, για την περίοδο εμπορίας 2004/2005, η εταιρεία παραγωγής ζάχαρης Tereos ζήτησε, στις 2 Μαΐου 2007, τη μερική επιστροφή του ποσού αυτού από τον receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers. Καθόσον δεν έλαβε απάντηση επί του αιτήματός της αυτού, η Tereos άσκησε προσφυγή ενώπιον του Tribunal de grande instance, Nanterre, προβάλλοντας ότι ο κανονισμός 1686/2005 ήταν ανίσχυρος και ζητώντας να της επιστραφεί το αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό των 11 600 782 ευρώ.

34 Μετά την έκδοση του κανονισμού 1193/2007, η Tereos ζήτησε από το ανωτέρω δικαστήριο, μεταξύ άλλων, πριν εκδώσει την απόφασή του, να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την εγκυρότητα του κανονισμού 1193/2007, υπό το πρίσμα του άρθρου 15 του βασικού κανονισμού, και να διατάξει την επιστροφή στην Tereos του αιτηθέντος ποσού των 11 600 782 ευρώ νομιμοτόκως.

35 Κατά το αιτούν δικαστήριο, είναι πολύ πιθανό ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο του κανονισμού 1193/2009, δεν υπολόγισε εκ νέου το ποσό της εισφοράς στην παραγωγή εφαρμόζοντας κατά γράμμα τη μέθοδο υπολογισμού του άρθρου 15 του βασικού κανονισμού, όπως αυτό είχε ερμηνευθεί από το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση Zuckerfabrik Jülich κ.λπ., αλλά χρησιμοποίησε τη μέθοδο υπολογισμού που είχε εφαρμοσθεί για την περίοδο εμπορίας 2001/2002, διότι το Δικαστήριο είχε επισημάνει ότι από την εξέταση του κανονισμού 1837/2002 δεν είχαν προκύψει στοιχεία δυνάμενα να επηρεάσουν το κύρος του.

36 Ως εκ τούτου, το tribunal de grande instance de Nanterre αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, του [βασικού κανονισμού] την έννοια ότι, για τον υπολογισμό του μέσου όρου ζημιών, πρέπει το ποσό των πραγματικών εξόδων να διαιρείται, για όλες τις κατηγορίες εξαγόμενης ζάχαρης, διά του συνόλου των εξαχθεισών ποσοτήτων, ανεξαρτήτως αν έχουν όντως καταβληθεί επιστροφές για τις ποσότητες αυτές;

2) Είναι ο κανονισμός 1193/2009 ανίσχυρος ως αντικείμενος στο άρθρο 15 του [βασικού κανονισμού], καθόσον επιβάλλει εισφορά στην παραγωγή ζάχαρης υπολογιζόμενη βάσει του μέσου όρου ζημιών, για τον υπολογισμό του οποίου χρησιμοποιείται, όσον αφορά τη ζάχαρη που εξάγεται ως συστατικό μεταποιημένων προϊόντων, το γινόμενο του ποσού ανά μονάδα της επιστροφής κατά την εξαγωγή που αντιστοιχεί στα προϊόντα αυτά επί των συνολικών εξαχθεισών ποσοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των εξαχθεισών ποσοτήτων για τις οποίες δεν έχει εισπραχθεί επιστροφή, και όχι το πηλίκο των όντως πραγματοποιηθέντων εξόδων διά του συνόλου των εξαχθεισών ποσοτήτων, ανεξαρτήτως του αν υπήρξε ή όχι επιστροφή;»

Επί της ενώσεως των υποθέσεων C-113/10, C-147/10 και C-234/10

37 Με διάταξη του προέδρου του τετάρτου τμήματος του Δικαστηρίου της 15ης Απριλίου 2011, αποφασίστηκε η ένωση των υποθέσεων C-113/10, C-147/10 και C-234/10 λόγω συνάφειας, προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του μοναδικού ερωτήματος στην υπόθεση C-113/10, του πρώτου ερωτήματος στην υπόθεση C-147/10 και των δύο ερωτημάτων στην υπόθεση C-234/10

38 Με τα ερωτήματα αυτά, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν, κατ' ουσία, να διευκρινιστεί, αν η μέθοδος υπολογισμού του μέσου όρου ζημιών ανά τόνο ζάχαρης για τις εξαγωγές για τις οποίες έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις κατά την τρέχουσα περίοδο εμπορίας (στο εξής: μέσος όρος ζημιών), την οποία επέλεξε η Επιτροπή με τον κανονισμό 1193/2009, συνάδει προς τον βασικό κανονισμό, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση Zuckerfabrik Jülich κ.λπ. και την προπαρατεθείσα διάταξη SAFBA.

39 Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του βασικού κανονισμού, ο μέσος όρος ζημιών ισούται με τη διαφορά μεταξύ του συνολικού ποσού των επιστροφών και του συνολικού ποσού των εισφορών που υπολογίζονται επί του συνολικού όγκου των εξαγωγών για τις οποίες έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις και οι οποίες πρόκειται να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της τρέχουσας περιόδου. Η προβλεπόμενη συνολική ζημία υπολογίζεται, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού αυτού, πολλαπλασιάζοντας το εξαγώγιμο πλεόνασμα με τον μέσο όρο ζημιών.

40 Δεν αμφισβητείται ότι η μέθοδος υπολογισμού του μέσου όρου ζημιών που χρησιμοποιήθηκε κατά τη σύνταξη του κανονισμού 1193/2009 διαφέρει σε δύο σημεία από τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε κατά τη σύνταξη των κανονισμών 1762/2003, 1775/2004, 1686/2005 και 164/2007.

41 Αφενός, στον «συνολικό όγκο των εξαγωγών για τις οποίες έχουν αναληφθεί οι [...] υποχρεώσεις», που συνιστά, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του βασικού κανονισμού, τον παρονομαστή του κλάσματος για τον υπολογισμό του μέσου όρου ζημιών, περιλαμβάνεται εφεξής το σύνολο των εξαγωγών για τις οποίες έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων των εξαγωγών που δεν αποτέλεσαν αντικείμενο επιστροφής. Η εν λόγω τροποποίηση του τρόπου υπολογισμού του μέσου όρου ζημιών είναι, όπως άλλωστε συνομολογούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι που υπέβαλαν παρατηρήσεις, σύμφωνη με το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του εν λόγω κανονισμού, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο ιδίως με την προπαρατεθείσα απόφαση Zuckerfabrik Jülich κ.λπ.

42 Αφετέρου, το «συνολικό ποσό των επιστροφών» για τη ζάχαρη που περιέχεται στα μεταποιημένα προϊόντα, το οποίο συνιστά, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του βασικού κανονισμού, μέρος του αριθμητή του κλάσματος για τον υπολογισμό του μέσου όρου ζημιών, είναι το αποτέλεσμα ενός υπολογισμού που γίνεται σε τρία στάδια. Πρώτον, το σύνολο των εξαγωγών για τις οποίες έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις που αφορούν την εν λόγω κατηγορία ζάχαρης διαιρείται διά του δώδεκα και κάθε δωδέκατο του συνόλου αυτού αντιστοιχεί σε ένα μήνα της περιόδου εμπορίας. Δεύτερον, ο αριθμός που προκύπτει κατ' αυτόν τον τρόπο πολλαπλασιάζεται, για κάθε μήνα, με τον μέσο όρο των καταβλητέων επιστροφών που αφορούν το εν λόγω είδος εξαγωγών κατά τον εν λόγω μήνα. Τρίτον, τα μηνιαία αποτελέσματα που αφορούν καθένα από τα εν λόγω προϊόντα προστίθενται προκειμένου να προκύψει το συνολικό ποσό των επιστροφών για όλη την περίοδο εμπορίας.

43 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εν λόγω μέθοδος υπολογισμού του μέσου όρου ζημιών έχει ήδη χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν όπως, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση του κανονισμού 1837/2002. Η μέθοδος αυτή επικυρώθηκε από το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση Zuckerfabrik Jülich κ.λπ., με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε ορθώς ότι από την εξέταση του κανονισμού 1837/2002 δεν είχε ανακύψει κανένα στοιχείο δυνάμενο να επηρεάσει το κύρος του.

44 Τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

45 Πράγματι, με την προπαρατεθείσα απόφαση Zuckerfabrik Jülich κ.λπ., το Δικαστήριο έκρινε την εγκυρότητα του κανονισμού 1837/2002 μόνο στο μέτρο που τούτο ήταν αναγκαίο για να δοθεί απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα, λαμβανομένων υπόψη των προβληθέντων επιχειρημάτων. Ειδικότερα, από τις σκέψεις 61 και 63 της αποφάσεως αυτής προκύπτει ότι το Δικαστήριο έκρινε τη μέθοδο που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για τον υπολογισμό του συνολικού όγκου των εξαγωγών για τις οποίες είχαν αναληφθεί υποχρεώσεις, και όχι όλα τα στοιχεία υπολογισμού του μέσου όρου ζημιών. Ειδικότερα, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 83 των προτάσεών της, το Δικαστήριο δεν εξέτασε τον τύπο που είχε χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό του συνολικού ποσού των επιστροφών που ελήφθη υπόψη στο πλαίσιο του κανονισμού 1193/2009. Το εν λόγω νέο ερώτημα πρέπει, συνεπώς, να εξεταστεί προκειμένου να κριθεί αν ο εν λόγω κανονισμός συνάδει προς το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, του βασικού κανονισμού.

46 Προς τούτο πρέπει να υπομνησθεί ότι σκοπός του βασικού κανονισμού είναι η θέσπιση ενός συστήματος αυτοχρηματοδοτήσεως των εξόδων διαθέσεως των πλεονασμάτων, το οποίο να διασφαλίζει, κατά τρόπο δίκαιο αλλά αποτελεσματικό, την πλήρη χρηματοδότηση των εξόδων αυτών από τους ίδιους τους παραγωγούς (προπαρατεθείσα απόφαση Zuckerfabrik Jülich κ.λπ., σκέψη 44). Κατά συνέπεια, η επιλεγείσα μέθοδος υπολογισμού δεν πρέπει να καταλήγει στην πράξη στον εκ των προτέρων καθορισμό της συνολικής ζημίας σε ποσό μεγαλύτερο από το ποσό των εξόδων λόγω επιστροφών για τη διάθεση των πλεονασμάτων της κοινοτικής παραγωγής (προπαρατεθείσα απόφαση Zuckerfabrik Jülich κ.λπ., σκέψη 60).

47 Επιπροσθέτως, από το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, του βασικού κανονισμού προκύπτει ότι η συνολική ζημία είναι το γινόμενο που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του εξαγώγιμου πλεονάσματος με τον μέσο όρο ζημιών. Συνεπώς, κάθε υπερεκτίμηση του μέσου όρου ζημιών έχει ως αναγκαίο επακόλουθο την υπερεκτίμηση της συνολικής ζημίας.

48 Η μέθοδος υπολογισμού που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για τον καθορισμό του ύψους των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης, όπως ορίζει ο κανονισμός 1193/2009, δεν στηρίζεται στη συνεκτίμηση του ποσού των επιστροφών κατά την εξαγωγή, οι οποίες καταβάλλονται προκειμένου να διασφαλισθεί η διάθεση των ποσοτήτων ζάχαρης που περιέχονται στα μεταποιημένα προϊόντα, τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο εξαγωγών για τις οποίες έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις. Η μέθοδος αυτή συνίσταται στον υπολογισμό ενός θεωρητικού ποσού επιστροφής για όλες τις εν λόγω ποσότητες, βάσει του μέσου όρου των ποσών που καθορίζει περιοδικώς η Επιτροπή, ανεξαρτήτως αν έχει όντως καταβληθεί ορισμένη επιστροφή και του πραγματικού ποσού αυτής.

49 Στο μέτρο που, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, και ιδίως από τα διάφορα έγγραφα εργασίας της επιτροπής διαχειρίσεως της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών, σημαντικό μέρος της ζάχαρης που περιέχεται στα μεταποιημένα προϊόντα εξάγεται χωρίς ποτέ να καταβληθούν οι καταβλητέες επιστροφές, η εν λόγω μέθοδος υπολογισμού καταλήγει στην τεχνητή διόγκωση του συνολικού ποσού των επιστροφών. Συνεπώς, το ποσό που λαμβάνει υπόψη η Επιτροπή ως συνολικό ποσό επιστροφών δεν έχει πλέον καμία άμεση σχέση με τις δαπάνες που βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διάθεση των πλεονασμάτων ζάχαρης.

50 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το συνολικό ποσό των επιστροφών συνιστά μέρος του αριθμητή του κλάσματος για τον υπολογισμό του μέσου όρου ζημιών. Επίσης, η εν λόγω διόγκωση του αριθμητή έχει ως αναγκαίο επακόλουθο την υπερεκτίμηση του μέσου όρου ζημιών, και κατ' επέκταση και της συνολικής ζημίας, κατά παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού.

51 Η Επιτροπή υποστηρίζει, επίσης, ότι είναι υποχρεωμένη να κάνει χρήση της εν λόγω μεθόδου υπολογισμού, προκειμένου να συμμορφωθεί με τον προβλέψιμο χαρακτήρα του συστήματος που θεσπίζει ο εν λόγω κανονισμός.

52 Εντούτοις, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Πράγματι, για τους λόγους που εκτίθενται στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως, η μέθοδος που συνίσταται στον πολλαπλασιασμό του συνόλου των μηνιαίων εξαγωγών για τις οποίες έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις με τον μέσο όρο των καταβλητέων επιστροφών κατά τον οικείο μήνα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μέσο προβλέψεως του πιθανού ποσού των επιστροφών που θα καταβληθούν για τη ζάχαρη η οποία περιέχεται στα μεταποιημένα προϊόντα.

53 Συνεπώς, το σύστημα που εφαρμόζει η Επιτροπή, στο μέτρο που καταλήγει στην πράξη στον εκ των προτέρων καθορισμό της συνολικής ζημίας σε ποσό μεγαλύτερο από το ποσό των εξόδων λόγω επιστροφών βαίνει πέραν των σκοπών που επιδιώκει ο βασικός κανονισμός, στους οποίους συγκαταλέγεται η δίκαιη χρηματοδότηση των εξόδων λόγω διαθέσεως των πλεονασμάτων της κοινοτικής παραγωγής, όπως εκτίθεται στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως.

54 Κατόπιν των προεκτεθέντων, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο μοναδικό ερώτημα της υποθέσεως C-113/10, στο πρώτο ερώτημα της υποθέσεως C-147/10 και στα δύο ερωτήματα της υποθέσεως C-234/10 είναι ότι είναι ανίσχυρες οι διατάξεις του κανονισμού 1193/2009, πλην του άρθρου 3, το οποίο έχει ήδη ακυρωθεί διά της ακυρώσεως του άρθρου 2 του κανονισμού 1686/2005, με την προπαρατεθείσα απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου Πολωνία κατά Επιτροπής.

Επί του δευτέρου ερωτήματος στην υπόθεση C-147/10

55 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο μοναδικό ερώτημα της υποθέσεως C-113/10, στο πρώτο ερώτημα της υποθέσεως C-147/10 και στα δύο ερωτήματα της υποθέσεως C-234/10, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα της υποθέσεως C-147/10.

Επί του τρίτου ερωτήματος στην υπόθεση C-147/10

56 Με το τρίτο ερώτημά του στην υπόθεση C-147/10, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσία, να διευκρινιστεί αν η ισχύουσα συναλλαγματική ισοτιμία για τον υπολογισμό της οφειλόμενης αποζημιώσεως λόγω των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης πρέπει να καθορισθεί βάσει της νομοθεσίας της Ένωσης και εάν το άρθρο 6 του κανονισμού 1193/2009 έχει την έννοια ότι επιβάλλει την εφαρμογή της συναλλαγματικής ισοτιμίας που ισχύει κατά τον χρόνο του αρχικού καθορισμού του ύψους των εν λόγω εισφορών.

57 Συναφώς, όσον αφορά το άρθρο 6 του κανονισμού 1193/2009, ο οποίος κρίθηκε ανίσχυρος με τη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει εν πάση περιπτώσει να επισημανθεί ότι το άρθρο αυτό περιορίζεται στον καθορισμό της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του κανονισμού αυτού καθώς και των ημερομηνιών από τις οποίες τίθενται σε εφαρμογή τα άρθρα 1 έως 4 του εν λόγω κανονισμού και δεν μπορεί, συνεπώς, να θεωρηθεί ότι καθορίζει την ημερομηνία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον ορισμό της ισχύουσας συναλλαγματικής ισοτιμίας σε περίπτωση επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 και 2005/2006.

58 Εξάλλου, καθόσον οι εν λόγω εισφορές εισπράττονται, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 1, των αποφάσεων 2000/597 και 2007/436, από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, οι οποίες προσαρμόζονται, ενδεχομένως, στις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης, οι διαφορές που έχουν ως αντικείμενο την επιστροφή ποσών που έχουν εισπραχθεί για λογαριασμό της Ένωσης εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων και πρέπει να επιλύονται από τα δικαστήρια αυτά κατ' εφαρμογήν του εθνικού τους δικονομικού και ουσιαστικού δικαίου, στο μέτρο που το δίκαιο της Ένωσης δεν ορίζει, εν προκειμένω, κάτι διαφορετικό (αποφάσεις της 21ης Μαΐου 1976, 26/74, Roquette frères κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1976, σ. 274, σκέψη 11, και της 12ης Ιουνίου 1980, 130/79, Express Dairy Foods, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 271, σκέψη 11).

59 Όπως προκύπτει, καμία ρύθμιση του δικαίου της Ένωσης δεν θεσπίζει κανόνες που να αφορούν την ισχύουσα συναλλαγματική ισοτιμία για τον υπολογισμό των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης οι οποίες πρέπει να επιστραφούν.

60 Ελλείψει σχετικής ρυθμίσεως της Ένωσης, απόκειται στις εθνικές αρχές και ιδίως στα εθνικά δικαστήρια, σε περίπτωση επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών βάσει κανονισμών της Ένωσης που κρίθηκαν ανίσχυροι, να ρυθμίσουν όλα τα δευτερεύοντα ζητήματα που έχουν σχέση με την εν λόγω επιστροφή, όπως η καταβολή τόκων κατ' εφαρμογήν των εθνικών τους κανόνων για το επιτόκιο και την ημερομηνία από την οποία πρέπει να υπολογίζονται οι τόκοι (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Express Dairy Foods, σκέψεις 14 και 17).

61 Ελλείψει σχετικής ρυθμίσεως της Ένωσης, απόκειται, συνεπώς, στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να ορίσει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χορηγηθούν τέτοια δικαιώματα και δη το ποσοστό και τον τρόπο υπολογισμού των εν λόγω δικαιωμάτων (απλά ή σύνθετα δικαιώματα). Οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να συνάδουν προς τις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, δηλαδή δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που αφορούν παρόμοια αιτήματα στηριζόμενα σε διατάξεις του εσωτερικού δικαίου και δεν πρέπει να καθιστούν πρακτικά αδύνατη την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης (απόφαση της 19ης Ιουλίου 2012, C-591/10, Littlewoods Retail κ.λπ., σκέψη 27).

62 Το ίδιο ισχύει και για την ισχύουσα συναλλαγματική ισοτιμία σε περίπτωση επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης, η οποία πρέπει, συνεπώς, κατ' αρχήν να καθορίζεται από την εσωτερική έννομη τάξη του οικείου κράτους μέλους.

63 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο ερώτημα της υποθέσεως C-147/10 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, ελλείψει σχετικής ρυθμίσεως του δικαίου της Ένωσης επί του θέματος αυτού, απόκειται στο εθνικό δίκαιο του οικείου κράτους μέλους να καθορίσει την ισχύουσα συναλλαγματική ισοτιμία για τον υπολογισμό της αποζημιώσεως που οφείλεται λόγω αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης.

Επί του τετάρτου ερωτήματος στην υπόθεση C-147/10

64 Με το τέταρτο ερώτημά του στην υπόθεση C-147/10, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσία, να διευκρινιστεί αν αντιβαίνει στη νομοθεσία της Ένωσης η επιδίκαση τόκων επί των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης, οι οποίες καθορίσθηκαν βάσει ανίσχυρου κανονισμού, στην περίπτωση που το οικείο κράτος μέλος δεν μπορεί να απαιτήσει τους τόκους που αντιστοιχούν στους ίδιους πόρους της Ένωσης και, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, αν η νομοθεσία αυτή παρέχει σε εθνικό δικαστήριο ή σε άλλη εθνική αρχή τη δυνατότητα να μην επιδικάσει τόκους βάσει της εξουσίας εκτιμήσεως που τους απονέμει η εσωτερική έννομη τάξη.

65 Αν ένα κράτος μέλος εισέπραξε φόρους κατά παράβαση των κανόνων δικαίου της Ένωσης, οι υπόχρεοι στον φόρο έχουν δικαίωμα επιστροφής όχι μόνον του αχρεωστήτως καταβληθέντος φόρου, αλλά και των άμεσα σχετιζομένων με τον φόρο αυτό ποσών που το εν λόγω κράτος εισέπραξε ή παρακράτησε. Τούτο περιλαμβάνει και τη ζημία που προκλήθηκε λόγω μη διαθεσιμότητας κεφαλαίων, επειδή ο φόρος κατέστη πρόωρα απαιτητός (βλ. αποφάσεις της 8ης Μαρτίου 2001, C-397/98 και C-410/98, Metallgesellschaft κ.λπ., Συλλογή 2001, σ. I-1727, σκέψεις 87 έως 89· της 12ης Δεκεμβρίου2006, C-446/04, Test Claimants in the FII Group Litigation, Συλλογή 2006, σ. I-11753, σκέψη 205, και Littlewoods Retail κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 25).

66 Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η κατ' αρχήν υποχρέωση των κρατών μελών να επιστρέφουν εντόκως τα ποσά των φόρων που επιβλήθηκαν κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης απορρέει από το εν λόγω δίκαιο (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Littlewoods Retail κ.λπ., σκέψη 26).

67 Συνεπώς, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν το κράτος μέλος μπορεί να απαιτεί τους τόκους επί των ιδίων πόρων της Ένωσης, το οποίο δεν είναι αναγκαίο να επιλυθεί στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως, όσοι έχουν δικαίωμα επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης, οι οποίες καθορίσθηκαν βάσει ανίσχυρου κανονισμού, δικαιούνται επίσης να λαμβάνουν τους τόκους επί των ποσών αυτών.

68 Συνεπώς, ένα εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί να κάνει χρήση της εξουσίας του εκτιμήσεως προκειμένου να αρνηθεί την καταβολή τόκων επί των αχρεωστήτως καταβληθεισών σε ορισμένο κράτος μέλος εισφορών βάσει ανίσχυρου κανονισμού, για τον λόγο ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν μπορεί να απαιτήσει τους αντίστοιχους τόκους επί των ιδίων πόρων της Ένωσης.

69 Ως εκ τούτου, στο τέταρτο ερώτημα της υποθέσεως C-147/10 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, όσοι έχουν δικαίωμα επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης, οι οποίες καθορίσθηκαν βάσει ανίσχυρου κανονισμού, δικαιούνται επίσης να λαμβάνουν τους τόκους επί των ποσών αυτών. Ένα εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί, στο πλαίσιο της εξουσίας του εκτιμήσεως, να αρνηθεί την καταβολή τόκων επί των αχρεωστήτως καταβληθεισών σε ορισμένο κράτος μέλος εισφορών βάσει ανίσχυρου κανονισμού, για τον λόγο ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν μπορεί να απαιτήσει τους αντίστοιχους τόκους επί των ιδίων πόρων της Ένωσης.

Επί των δικαστικών εξόδων

70 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Είναι ανίσχυρες οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 1193/2009 της Επιτροπής, της 3ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη διόρθωση των κανονισμών (ΕΚ) 1762/2003, (ΕΚ) 1775/2004, (ΕΚ) 1686/2005, (ΕΚ) 164/2007 και τον καθορισμό των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 και 2005/2006, πλην του άρθρου 3, το οποίο έχει ήδη ακυρωθεί διά της ακυρώσεως του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1686/2005, της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2005, για τον καθορισμό, όσον αφορά την περίοδο εμπορίας 2004/2005, των ποσών των εισφορών στην παραγωγή καθώς και του συντελεστή της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα της ζάχαρης, με την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, Τ-4/06, Πολωνία κατά Επιτροπής.

2) Ελλείψει σχετικής ρυθμίσεως του δικαίου της Ένωσης επί του θέματος αυτού, απόκειται στο εθνικό δίκαιο του οικείου κράτους μέλους να καθορίσει την ισχύουσα συναλλαγματική ισοτιμία για τον υπολογισμό της αποζημιώσεως που οφείλεται λόγω αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης.

3) Δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, όσοι έχουν δικαίωμα επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης, οι οποίες καθορίσθηκαν βάσει ανίσχυρου κανονισμού, δικαιούνται επίσης να λαμβάνουν τους τόκους επί των ποσών αυτών. Ένα εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί, στο πλαίσιο της εξουσίας του εκτιμήσεως, να αρνηθεί την καταβολή τόκων επί των αχρεωστήτως καταβληθεισών σε ορισμένο κράτος

μέλος εισφορών βάσει ανίσχυρου κανονισμού, για τον λόγο ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν μπορεί να απαιτήσει τους αντίστοιχους τόκους επί των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(υπογραφές)